

Іван ЮРКІН:

«Для мяне сям'я на першым месцы»

Упершыню яны пацалаваліся ў дзень вяселля
і вось ужо 47 гадоў жывуць душа ў душу...

Песні на вершы Івана ЮРКІНА карыстаюцца вялікай папулярнасцю. Хто не ведае гімна гасціннасці нашай краіны — «Прыязджайце да нас у Беларусь»? А колькі лірычных песень створана на яго вершы — «Вёска мая», «Салаўіны гай», «Пасланне сыну»... Вось таму было цікава пазнаёміцца з музай пазта — яго жонкай Надзеяй Іванаўнай. Яны неверагодна арганічная і прыгожая пара!

— *Памятаеце дзень знаёмства?*

Надзея Іванаўна: — Я вучылася ў 9 класе, а Ваня быў у нашай школе настаўнікам.

— *Вось гэта паварот!*

Н. І. — Усё не так, як вы падумалі! Я не была яго вучаніцай! Родам я са Смаленшчыны, у 9 і 10 класы даводзілася ездзіць 20 кіламетраў ад дому. А Ваня з Магілёўшчыны, жыў на хутары за восем кіламетраў ад маёй вёскі. Яго сястра працавала ў нашай школе, а мая мама была дырэктар. Вось сястра і папрасіла маму: маўляў, вазьміце на работу брата, ён не паступіў у ВНУ, дык, каб не губляў год, хай папрацуе ў школе. А мне неяк не вельмі былі цікавыя мясцовыя хлопцы — іх жа з пляюшак ведаеш.

(Заканчэнне на 5-й стар. «СГ».)

Надзея Іванаўна і Іван Захаравіч.

«Для мяне сям'я на першым месцы»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

А яшчэ ў нас у школе была вельмі дастойная сямейная пара настаўнікаў, яны ва ўсім дапамагалі адно аднаму, былі ўважлівыя і клапацлівыя, і я часам марыла: вось бы ў мяне быў муж-настаўнік!

Аднойчы я прыехала дадому ў суботу, раптам грук у дзверы. Адкрываю і бачу: высокі прыгожы хлопец, пытаецца Любоў Леанідаўну, кажу яму, што пакуль мамы няма дома, ён просіць прабачэння і сыходзіць. Пазней убачыла яго ў школе — Ваня веў фізкультуру і фізіку. І ўсё гэта — толькі з дзесяцігод-

мясцінах. Планаваў і да Надзінай мамы зайсці, падзякаваць, што яна ўзяла мяне на работу.

Н. І. — Ваня — да нас, а я — на танцы збіраюся, прыехалі хлопцы са Смаленскага медінстытута! Ваня прыбыў ужо ў вайскавай форме — такі цікавы малады лейтэнант! І вось быў момант, калі мы выпадкова сустрэліся вачыма і прабегла тая самая іскра... Я падумала: ды ну, не можа быць! І, на ўсякі выпадак, пайшла на танцы...

Паэт Іван ЮРКІН.

таму што ўзвод быў найлепшы. І папракалі: у цябе ж тут жонка працуе! Але я проста хлопец: пабыў у Германіі — і дадому ўжо моцна цягнула.

і кур'ёз у самым пачатку маёй службы ў КДБ. Нейк уначы яна зняла трубку хатняга тэлефона, а мне кажа: хтосьці памыліўся нумарам. Пытаюся: што сказалі? Яна

— *Ёсць такі заезджаны сюжэт у фільмах: сямейнае свята або адпачынак, а афіцэра выклікаюць на службу. Жонка ў істэрыцы. А ў жыцці як?*

І. З. — Надзя ведала спецыфіку маёй працы і спакойна ставілася да раптоўных выклікаў. Праўда, быў

Зробім! Ён умее чытаць мае думкі!

І. З. — Так. Але пры гэтым мы можам паспрачацца, не хаваючы эмоцый. І гэта нармальна, у такіх адносінах няма фальшу.

— *У вас вельмі ўтульны дом. Калі адважыліся на будоўлю свайго гнязда?*

І. З. — У нас была трохпакетная кватэра, але невялікая па плошчы. Калі малодшая дачка выйшла замуж, стала цеснавата. Яразумеў, якія насталі часы: чакаць кватэры ад дзяржавы ўжо неактуальна. Мара жыць у сваім доме, на зямлі, у мяне заўсёды была, і Надзя таксама не прэрэчыла. У той

няма святла, няма радыё, то-бок хлопчык нават песні паслухаць не можа. Але была прыгожая прырода: шырокая і чыстая рака Бесядзь, бярозавыя гаі, залатыя доўгікі... Ён слухаў журчанне ручаёў, спевы птушак. Таму вершы такія добрыя, музычныя, ідуць з глыбіні душы. Іван і на гармоніку навучыўся граць у 50 гадоў. Я да гэтага часу ў здзіўленні, як, не ведаючы нот, ён разумее, на якую клавiшу трэба націскаць!

— *Шмат вершаў вам прысвяціў?*

Н. І. — Гэта вельмі цікавае пытанне. Нашы сябры лічаць, што ўся любоўная

так можна было...

Іван Захаравіч: — Я звярнуў увагу на Надзю — прыгожая дзяўчына, але наўрад ці будаваў нейкія планы з першай сустрэчы. Затое калі яна скончыла 10 класаў і збіралася ехаць паступаць у Ленінград, аб чым мне сказала яе мама, раптам пачаў гарача раіць ехаць у Мінск, маўляў, бліжэй, а сам ужо скончыў першы курс геафака БДУ.

— **Ну, вядома, жывучы у адным горадзе, можна і на спатканні бегаць...**

Н. І. — Ну, сапраўдных спатканняў і заляцанняў у нас і не было... Як і марыла, паступіла на бібліятэчны факультэт педінстытута. Часам на занятках глядзела ў акно на корпус БДУ з такімі вялізнымі аўдыторыямі і думала: напэўна, дзесьці там Іван на лекцыях. Мы хоць і жылі ў розных рэспубліках, але ў Мінск дабіраліся з адной станцыі, ды яшчэ на перакладных. Адночы, памятаю, так стамілася, што ў дарозе заснула і паклала галаву Івану на плячо.

І. З. — А я падумаў: якая прыгожая! Вось бы мне такую жонку...

— **Іван Захаравіч, чаму да дзяўчыны не заляцаліся?**

І. З. — Па маіх уяўленнях тады, ды і цяпер, калі сустракаешся з дзяўчынай, трэба дарыць ёй кветкі, цукеркі, купляць білеты ў кіно. Для мяне гэта была недазваляльная раскоша. Мама не магла дапамагаць фінансава, даводзілася выжываць на стыпендыю. І я радаваўся, што ёсць магчымасць...

адрагаваў?

І. З. — Паехаў дадому. Кажу сястры: Надзя такая прыемная, добрая дзяўчына. Яна мне адказвае: «Дык ажаніся!» Папрасіў сястру мяне сасватаць!

Н. І. — Мама пытаецца, ці згодная я пайсці за Івана, а я, паколькі ўсё так нечакана, нічога не магу вырашыць. Нават расплакалася, па гэты дзень не ведаю, ад шчасця ці ад засмучэння. Усё ж сказала «так». Чаго ўжо было утоіваць? Даўно падабаўся, запаў у душу.

— **А быў час распісацца, вяселле справіць?**

І. З. — Які час?! Праз некалькі дзён трэба быць у Мінску. Цешча патэлефанавала ў сельсавет, нас «па знаёмстве» распісалі ў той жа дзень. Ехалі мы на матацыкле, як вы разумееце, без усякіх кветак і стужачак. Мы ж нявобразныя, не ведалі, што патрэбныя сведкі. Старшыня сельсавета выклікала качагара і прыбіральшчыцу. Тым не менш, мы адзначылі стварэнне маладой сям'і: у мяне было з сабой шампанскае!

Н. І. — Хуценька зладзілі вечар для родных, суседзяў. Але «горка» нам крычалі, вось тады мы ўпершыню і пацалаваліся. А яшчэ Ваня мяне здзівіў букетам пышных гладыёлусаў. Дзе ён іх узяў, не ўяўляю! У нашай вёсцы тады такіх кветак не было. Потым мы пабудавалі свой дом, і кожную вясну я высаджваю гладыёлусы — да гэтага часу мае любімыя кветкі!

І. З. — Пасля вяселля мяне засталося двое сутак...

ло пераезду у вашым жыцці?

Н. І. — Сем. Гэта няпроста. Не дарма ж кажуць: адзін пераезд роўны двум пажарам. Заўсёды трэба было ўладкоўвацца на новым месцы, дзеці школы не раз мянялі. Сядзець дома мне вельмі цяжка маральна, таму кожны пераезд — гэта яшчэ і пошук работы. Думала і пра тое, што трэба і мне зарабляць для сям'і. Дастатку не было, жылі ад зарплаты да авансу.

За дзесяць гадоў вельмі расчаравалася ў бібліятэчную працу. Хацелася працаваць з людзьмі, а атрымлівалася, што з паперамі. Акрамя знясіловаючага, манатоннага апісання кніг, складання каталогаў, ствараеш планы і пратаколы праведзеных мерапрыемстваў для правяраючых.

І. З. — Мы шмат перапісаліся, і я бачыў, што ў...

збор». Я хутка, за пяць хвілін сабраўся!

У сям'і галоўнае — давер. У нашым качавым жыцці было так, што я служыў у Беларусі, а Надзя два гады жыла ў Маскве з дзецьмі. Пры гэтым мы заўсёды давяралі адно аднаму, засталіся блізкімі людзьмі, і я сваімі паводзінамі даказваў, што для мяне сям'я на першым месцы.

— **А вы, Надзея Іванаўна, што лічыце галоўным?**

Н. І. — Без даверу, узаемапавагі сям'я не адбудзецца. Сям'я — гэта, вядома, вялікая сумесная праца. Перш за ўсё душэўная. Без якіх-небудзь шурпатасцяў немагчыма пражыць, але заўсёды трэба разумець, што галоўнае, што другараднае, а на што і зусім не варта звяртаць увагі.

— **Як выхоўвалі сваіх дачок?**

каштаваў ядротага, і тады мы не меркавалі, што праз 10 гадоў яна ўвойдзе ў рысу Мінска. Давялося і крэдыт браць, і спадчыну пусціць у абарот, але вынік нас радуе. Вельмі дапамаглі зяці, у іх залатыя рукі, імі выкананы амаль усе аздабленчыя работы. Галоўнае, што ім гэта дастаўляе каласальнае задавальненне. А я вось не такі: магу, вядома, памяняць лямпачку або прыбіць палічку, але чым даўжэй жыву,

ім кажу: ды не было ў мяне кос і васількі ў «Васільковым полі» я з ім не збірала! Светлай памяці, Якаў Навуменка выканаў песню «Пасаджу каля дома бярозку», а ў ёй такія радкі:

*Расскажу я про русые косы,
И твой нежный загадочный взгляд...
Поцелуй, что ты мне подарила,
До сих пор словно мед на устах...*

У глыбіні душы спадзяюся, што гэтыя выдатныя вобразы створаны, гледзячы на мяне! А бярозак мы з Іванам перад домам высаджалі невялікі гаёк. Так што ўсё пераплялося: наша жыццё і мастацкія вобразы.

— **А дочки і ўнукі маюць творчыя здольнасці?**

І. З. — У дачок іншыя прафесіі, а вось унукі падаюць надзеі. Старэйшая дачка жыве ў Маскве, і яе сярэдні сын займаецца ў школьнай тэlestудыі. Правільны хлопчык: у свае 15 гадоў падпрацоўвае лабарантам. Малодшая ўнучка, якой усяго тры з паловай гады, танцуе ў дзіцячым ансамблі. Унук, які жыве ў Мінску, займаецца ў музычнай школе па класе фартэпіяна, таленавіты хлопец.

— **Дапамагаеце дзецям займацца з унукамі?**

Н. І. — Вядома! Гэта ж такая радасць! Наша малодшая дачка працуе ў міжнароднай арганізацыі, і ў іх свае правілы: дэкрэт некалькі месяцаў, а не тры гады, таму мне давлялося няньчыцца. А калі ў нашай старэйшай дачкі з'явіліся...

насць мець зносіны з падзяй, хоць рэдка, трымаць яе ў полі зроку.

Н. І. — Вось, уяўляеце! А я ж галаву ламала, мучылася: што за загадкавы хлопец? Едзем разам на вучобу, па дарозе ўдзяляе мне максімум увагі: чамадан мой нясе, усім цікавіцца. А прыязджаем у Мінск — некуды знікае. І зусім мне не патрэбныя былі ні кветкі, ні цукеркі, ні кіно! Я была сціплая, не распешчаная дзяўчына.

І. З. — У нас на факультэце была ваенная кафедра. І паколькі я быў адзін з найлепшых студэнтаў, накіравалі служыць у Германію. Перад ад'ездам прыехаў

пабыць дома для камандавання быў сюрпрыз — з'ехаў халасцяком, вярнуўся жанатым чалавекам. Надзя па размеркаванні паехала працаваць у Пінск. Праз два месяцы быў гатовы для яе выклік, але як толькі яна прыехала, мяне на два месяцы камандзіравалі ў Брандэнбург.

— *Вясёлы пачатак сямейнага жыцця...*

Н. І. — Жах. Адна, у чужой краіне, работы няма. Калі Іван вярнуўся, адразу пачала яго «пілаваць»: дзе работа?

І. З. — Надзя ўладкавалася ў бібліятэку. Яна вельмі добра ўсё там наладзіла.

Надзі вельмі легкі стыль. Падумаў, што добра было б ёй працаваць у рэдакцыі. Калі пераехалі ў Крычаў, дзе я служыў начальнікам міжрайаддзела КДБ, патэлефанаваў рэдактару мясцовай газеты, пацікавіўся, ці няма вакансій. Ён даў некалькі заданняў Надзі, яна паспяхова справілася, і яе прынялі на работу.

Н. І. — Пісаць артыкулы трэба было і на беларускай мове, да таго ж я разумела, што жыць мы будзем у Беларусі, таму пачала вывучаць мову. Мне не хацелася чымсьці вылучацца сярод калег. А потым і не заўважыла, як пачала не толькі

І. З. — Яны раслі у любоўі — гэта самае лепшае выхаванне. Дарэчы, вельмі ганаруся, што ў нас менавіта дзяўчынкі.

Н. І. — Я думаю, толькі асабістым прыкладам. Дочкі атрымалі адукацыю, працуюць, клапацяцца аб сваіх сем'ях. У нас вельмі добрыя зяці. І наша галоўнае багацце — шасцёра ўнукаў і ўнучак!

— *Пра вас можна сказаць, што жывяце душа ў душу?*

Н. І. — Часам мы заўважаем, што ў нас адны і тыя ж думкі, спадзяванні і клопаты. Калі я аб нечым толькі падумаю, напрыклад, добра

Н. І. — Для нас гэта райскае месца! Побач вадасховішча, сасновы лес. Ёсць свой невялікі агарод, вырошчваем агуркі, памідоры. Іван зрабіў кармушкі, і кожную зіму ў нас шмат птушак, летам кветкі цешаць вока. А самае галоўнае — унукі прыязджаюць на канікулы. Гэта такое шчасце, калі ўся сям'я ў зборы!

— *Надзея Іванаўна, для вас было нечаканасцю, што Іван Захаравіч пачаў пісаць вершы?*

Н. І. — Мне здаецца, ён заўсёды быў паэтам у душы, прычым не сапсаваным цывілізацыяй. На хутар, дзе ён жыў, не правялі святло —

двайнятка, мы гэта ўспрынялі як падвойнае шчасце! Мы з тых бацькоў, якія ўсім, чым могуць, дапамагаюць дзецям.

І. З. — І дзеці жывуць па такім жа прынцыпе: дапамагаюць, клапацяцца. А пратое, як я стаўлюся да жыцця і сям'і, сказаў у адным з вершаў:

*Не жалею о прошлом,
забытом, былом,
Не терзают сегодня
душевные муки.
Я достойно прошел
по дороге своей,
Рядом дети, жена
и любимые внуки.*

Аксана ЯНОЎСКАЯ

Юркін, І. «Для мяне сям'я на першым месцы»: [бясёда з І.З. Юркіным] / Іван Юркін ; беседовала Аксана Яноўская // Звезда. — 2020. — 2 красавіка. — С. 1, 5.